СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ри ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 97. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 28. квітня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 97. Jersey City, N. J., Monday, April 28, 1930. THREE CENTS.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ПРИНЯТТЯ ДЕЛЄҐАТІВ З ЛОНДОНУ

НЮ ЙОРК. — З рамени міста запитано Генри Стимсона, голову американської делеґації на морську конференцію до Лондону, чи він годиться на офіціяльне приняття делеґації з її поворотом до Америки. Стимсон заявив, що не має нічого проти цього.

Делеґація поверне у вівторок кораблем „Левайятан".

МОКРІ КОНҐРЕСМЕНИ.

ВАШИНҐТОН. — Товариство для боротьби з прогибіцією заявило сенатському лабіістичному комітетови, що може предложити йому дуже цікаві подробиці щодо поодиноких конґресменів і їх правдивого відношення до прогибіції. Кажуть, що той матеріял поставив би конґресменів у дуже „мокрім" світлі.

Та сенатори не захотіли вглядати в цей матеріял.

ВОКЕР ЗАНЕДУЖАВ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський мейор, Джімі Вокер, нагло занедужав. Особистий лікар мейора твердить, що це сталося наслідком перепрацьовання.

АРЕШТУЮТЬ ГОСТЕЙ З ФЛЯКОНИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Прогибіційний адміністратор Кембел продовжує далі чистку міста. Тепер вже заповів, що возьметься до гостей по нічних льокалях і ресторанах, котрі приносять з собою напитки. Нічю з пятниці на суботу обступив він з своїми детективами ресторан „Галивуд", який находиться на Бродвею в самім центрі міста. Коли ввійшов до ресторану, було там около 600 гостей, убраних по вечірньому. Детективи не могли оглянути всіх столів, але всетаки арештували 26 осіб, яких відвезли на поліційну стацію. Гості, як всідали до поліційного автомобілю, закривали лиця руками, щоби їх не пізнали. Біля ресторану зібралося кілька тисяч людей, які криком протестували проти тих арештовань. Знов арештовані протестували, що їх відорвано від жінок, з котрими вони поприходили на забаву, та що поводилися з ними брутально. Але поліція не звертала на ті жалоби ніякої уваги.

Кембел заповів, що це тільки початок. В той спосіб арештуватимуть гостей і по инших льокалях, коли вони нарушуватимуть прогибіцію і приносити з собою алькоголічні напитки. На жаль, говорив Кембел, годі всіх виарештувати, бо нема потрібного для цього числа детективів, ні вільного місця по тюрмах.

$111,500,000 НА ВОДНІ ДОРОГИ.

ВАШИНҐТОН. — В палаті послів перейшов проект закона, яким призначено $111,500,000 на розбудову водних доріг. Президент Гувер є проти цеї ухвали, бо каже, що нема на це грошей.

ЖАРТ ЗАКІНЧИВСЯ ТРАҐЕДІЄЮ.

ТРЕНТОН. — Джан Велес Томсон вибрався з своєю молодою жінкою сейчас по вінчанню в пошлюбну подорож. Його дружба, недавно оженившийся Ульрик Делґрін, поїхав за молодими, щоби їх перегнати десь за містом, а потім назад вернути. Ізза поспіху не добачив Делґрін надходячого поїзду, який вдарив у його автомобіль і забив його на місці. Жінку забитого, яка була в автомобілі, відвезено до шпиталю. Делґрін був сином професора принстонського університету. Брав участь у світовій війні та одержав високе воєнне відзначення за хоробрість.

ЛІТАКОМ З НЮ ЙОРКУ ДО ВАШИНҐТОНУ.

НЮ ЙОРК. — В четвер зачинається правильний пасажирський рух літаками між Ню Йорком і Вашинґтоном.

НЕ ПОКІНЧИЛИ ЩЕ З ЦЕНЗУСОМ.

ВАШИНҐТОН. — Цензусовий директор Вилієм Стюарт подає, що вже покінчено три четвертини перепису. Кождого дня надходять переписні матеріяли з 200 до 300 місцевостей.

КОНЕЦЬ „ПУРҐАВЗАМ".

НЮ ЙОРК. — На краєвій конференції в справі забезпечення на старість піднесено, що 34 держав завело вже такі забезпечення. Рівнож і нюйорський стейт впроваджує це забезпечення, яке потягне за собою видаток в сумі яких $12,000,000. Та знавці не журяться тим видатком, бо кажуть, що там, де є державне забезпечення, видають менше на вдержання домів для бідних. Забезпечення на старість являється отже ліквідацією інституції „пурґавзів".

ДОМАҐАЮТЬСЯ ЗМЕНШЕННЯ ІМІҐРАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — В конґресі поставлено внесення на зменшення іміґраційної річної квоти з 150,000 на 80,000 чужинців. Це обмеження має відноситися до західних країв за виїмком Канади і Нової Фуляндії. Проект відослано до іміґраційного комітету.

АРЕШТУЮТЬ ЗА ВІДМОВУ ЦЕНЗУСОВИХ ЗІЗНАНЬ.

НЮ ЙОРК. — Арештовано Джека Корна, крамаря, за те, що відмовився давати відповіди на запити, поставлені йому переписною енумераторкою.

ЯПОНКИ ВІДВІДУЮТЬ КУЛИДЖІВ.

НОРҐЕМПТОН (Месечузетс). — Японські дівчата, котрі прибули з Японії, щоби зложити Америці подяку за допомогу підчас землетрусу в 1923 році, відвідали дім бувшого президента Кулиджа та подякували йому за поміч.

РАКЕТОВИЙ ЛІТАК.

Німецький летун на безмоторових літаках, Еспенлявб, досяг у Дісельдорфі значних успіхів при спробах лету своїм літаком при помочі спеціяльних ракет. При трох ракетах він досяг скорости на своїому літаку 95 миль на годину. Слідуючу пробу він буде робити з більшим числом та з сильнішими ракетами.

ПОЖЕЖА.

В Фельштині. самбірського повіту, пожежа знищила 9 господарств разом із живим інвентарем. Дві особи були в вогні попечені, але не смертельно. Шкоди досягають понад 80,000 золотих. Без даху над головою лишилося 46 осіб.

ТРАҐЕДІЯ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ З МОЛОДИМ СЕРЦЕМ.

У Відні закінчив життя самовбивством богатий купець Людвик Ляний. Він мав 62 роки. Залишив жінку, яка оповідає, що її 62-літний чоловік залюбився в 20-літній студентці, а коли вона висміяла старого адората, він отруївся.

САМОВБИВСТВО ЛИТОВСЬКОГО КОНСУЛЯ.

Литовський консуль у Берліні Гіршонович утратив 3 міліони долярів, ульокованих в американських банках, і з розпуки застрілив у Парижі свою жінку та наложив на себе руки. Залишив він лист, у якому просить своїх приятелів заопікуватись його сиротами.

ДОБРИЙ СТРІЛЕЦЬ.

У Ямельній, пов. Городок Яг. „Звйонзек Стшелєцкі" улаштував фестин, з якого дохід був призначений на закупно стрілецьких одностроїв. Одною з фестинових атракцій була стрільниця, де за пару сотиків кожний міг собі стріляти із фльоберта до мети. Командант стрілецької організації Вацлав Вайс хотів почванитись своїми стрілецькими здібностями і стріляв також. Але замісць вцілити до мети, вцілив до Тимка Фельштинського, який стояв собі збоку і то дуже далеко від небезпечного місця. Фельштинський тяжко поранений за пару днів помер, а нефортунний стрілець Вайс опинився перед судом, але його звільнено від всякої вини і кари.

ШКІЛЬНИЦТВО НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

„Радянська Освіта" з Харкова помістила статистику шкільного життя на Радянській Україні, з якої виходить, що: 1) Учительство на селі більше обтяжене працею ніж учительство в міських школах. 2) Сільське учительство одержує меньшу платню ніж міське учительство. 3) Заробітня платня трохи підвищується із зростом педаґоґічної практики, але це не прикладається до сільського учительства. 4) Жінки одержують меншу платню ніж чоловіки. Половина учителів не має спеціяльної педаґоґічної освіти і не має відповідної педаґоґічної практики. Тому, що учительство одержує дуже мізерну плату, то процент Українців серед учительства досить високий, 76 проц., але всеж таки він менший від процету Українців на Україні. Таксамо процент Українців між школярами менший ніж повинен бути.

UKRAINIANS ASK BORAH TO AID JAILED PROFESSORS.

A telegram, asking that the United States government use its good offices in behalf of several Ukrainian professors held for trial as counter-revolutionists by the Russian Communist government, was today sent to Senator William E. Borah, chairman of the Foreign Relations Committee, by the central committee of eight Ukrainian-American clubs here.

The telegram read: "We take the liberty of bringing to your attention reports from Kharkov, Ukraine, that the Communistic Government several months ago arrested Serge Efremoff, Wasyl Lepkovsky, Andrew Nikowsky, Wladimir Chekovsky and several other proffessors of the Ukrainian Scientific Academy at Kiev.

"In view of the fact these men were put under arrest as counter-revolutionists and are being held for trial, facing possible death, or long imprisonment, we urgently request you to intercede in their behalf with the Communistic Government, as you have done in the past in defense of the Jewish Rabbis."

(The Detroit News, April 11, 1930).

ГОЛОДІВКА КОМУНІСТІВ.

Комуністи у вязниці в Красноставі розпочали голодівку, домагаючись приспішення слідства та дозволу діставати газети із СРСР. „Ізвестія" та „Правду". Кілька днів передтим комуністи-вязні хотіли здемолювати вязничні келії, але вязнична сторожа перешкодила їм у цьому. Таксамо у Бриґідках комуністи почали голодівку, а то на знак солідарности із Цивінським, який сидить на лаві обвинувачених у львівськім суді.

ТАКОЖ ЖАРТ.

Одного дня в париській пресі і на клепсидрах Парижани читали сумну вістку, що посол Фелікс Ґоборит помер і що приятелів та знайомих покійного проситься зібратись при вході до цвинтаря на похорон. Зібралось кількасот знайомих та прихильників посла Ґоборита. Якеж було їх здивування, коли нагло між присутними учасниками похорону явився сам небіщик і то веселий, усміхнений та одягнений мов на баль. Повстало заміщання, дві пані зімліли зі страху, але скоро вияснилось, що посол Ґоборит устроїв своїм приятелям таку несподіванку, щоби переконатися, скільки осіб збереться на його похорон і тим чином оцінити свою популярність та приязнь ріжних осіб. Посол Ґоборит дуже був вдоволений своїм похороном, записав собі всіх учасників і всіх запросив на обильний обід, що вже був приготований. Очевидно, учасники похорону при чарці вина вибачили послові його міцний жарт і один приятель „небіщика" відчитав промову, яку мав виголосити над свіжою могилою покійника. „Небіщик" реготався і заявив: „Я і не сподівався, що по моїй смерти промовці сипнуть мені на гріб стільки комплиментів і похвал, скільки камінчиків кидали мені на дорогу до життя". Одна дама, яка побачивши на цвинтарі „небіщика" була зі страху зімліла, тепер підхмелена вином, співала веселі пісні та підносила тоасти за здоровля небіщика.

МАРТА ГАНАВ ПРОПАЛА.

Процес париської аферистки Марти Ганав, що реклямами в своїй „Ґазет дю Франк" заохотила дрібних рентієрів льокувати в її банку сто кількадесять міліонів франків, відбувся перед париською карною палатою 29. березня. Майже всі вкладки в її банку пропали. Її обвинуватили в обманствах і спроневіреннях. Марта Ганав була у вязничнім шпиталі, де почала була кількаденну голодівку. Її старалися штучно відживляти, аж одного дня Марта Ганав пропала безслідно. Втеча її прискорила речинець розправи.

НАЙМЕНШИЙ ПОЧТОВИЙ УРЯД.

Найменшим почтовим урядом є велика бочка, що находиться на березі Огненної Землі (Південна Америка). Кожний корабель, що перепливає туди, задержується через хвилину й забирає з бочки нечисленну кореспонденцію, або привозить її.

НАПАД НА ВІЙТА.

Дня 29. березня ц. р. Мірко Кияш з Конотоп, пов. Сокаль, напав на дім війта в томуж селі й тяжко його ранив вистрілом з кріса. Опісля сам зголосився на поліції. Причиною кривавого нападу — особисті й маєткові порахунки.

ДАР ЧУЖИНЦЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.

Українська бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі одержала від родини бл. п. Шарля Бонін-а, бувшого міністра та французького посла в Персії, великого приятеля українського народу, його дуже цінну бібліотеку в числі около трох тисяч томів (книжок, наукових журналів і т. п.). Цей дар достойної французької родини для культурного осередку української еміґрації в Парижі приняла українська кольонія з правдивим зворушенням. Дослідники справ близького та далекого Сходу найдуть тепер в українській бібліотеці в Парижі направду фахову збірку творів по цим питанням.

ПРОТИРЕЛІҐІЙНА БОРОТЬБА У СРСР.

У звязку з оголошенням молебнів за переслідування християн у СРСР комуністична партія скликала в ріжних містах радянських републик мітінґи, на яких ухвалено, що комуністична партія ставить собі за ціль знищити силу католицької церкви. Організація „безбожників" порішила будувати власним коштом новий військовий літак „Безбожник", як відповідь на молебні католиків. На днях у Москві розпочалась конференція „Союзу Безбожників", на якій промовляв між іншими комуніст Ярославський. Він заявив, що антирелігійний рух у СРСР в останньому році зміцнився й організація безбожників має вже 5 міліонів членів. На закінчення конґресу прочитано твори Демокрита, як першого грецького безбожника і матеріяліста. Конґрес оголосив відозву, в якій сказано, що інтернаціональна буржуазія і соціял-демократи розпочали під проводом римського папи „антибольшевицький танець чорних духів".

ПОЛЬСЬКА ПОЛІЦІЯ АРЕШТУВАЛА 12 УКРАЇНЦІВ У ЛЬВОВІ

ЛЬВІВ (Галичина). — Дня 25 квітня польська поліція арештувала 12 Українців, яких вона вважає членами української терористичної організації. Поліція говорить, що арештовані приготовлювали бомби для атентату на представників вищої польської влади, а також хотіли висадити в повітря будинок радянського консуляту у Львові.

Намір замаху на консулят поліція ставить у звязок з харківським засудом українських „контр-революціонерів". При арешті поліція захопила кілька ручних ґранат і багато вибухових матеріялів. Але поліція вважає, що арештовані раніше довідалися про наміри поліції й встигли перевезти головні запаси вибухових матеріялів з головної схованки у Львові кудись в инше місце.

РИБНИЙ ПРОМИСЛ ШКУЛЬДИҐАЄ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Економіческая Жізнь" містить величезну алярмуючу статтю зприводу зменшення рибного промислу. Причиною цього на думку ґазети сталося те, що влада післала на иншу працю багато вправних риболовів. Так, наприклад, в районі Білого моря їх післано до праці в лісах, а при Чорному морі примусово приділено багатьох рибаків до комуністичних господарств на Кримі.

Значне зменшення ловлення риби відбивається тяжко не лише на торговлі рибою, але й взагалі на виживленню населення, бо недостачу риби доводиться заповнювати мясом, якого й без того мало. Тепер ґазета домагається негайного повороту рибаків до їх постійної праці, щоби нарешті збільшити ловлення риби й хоч почасти виконати намічені урядом пляни постачання населення рибою.

ІНДУСЬКЕ ПОВСТАННЯ РОЗРОСТАЄТЬСЯ.

БОМБЕЙ (Індія). — В районі Пешавура, недалеко афґаністанського кордону, активність повстанців Індусів усе більше зростає. Британійська влада розпорядилася вивести з Пешавура та з його району всіх европейських жінок та дітей в менш загрожені повстанцями райони.

В горах навкола Пешавура жиє войовниче гірське індуське племя, яке дуже добре узброєне й відважно веде боротьбу з британійським пануванням. Вожди цього племени звязані з Ґанді.

В районі Пешавура, Калькути, Карачі, Ранґуна та инших міст часто доходить до кривавих сутичок між англійською поліцією й військом з одної сторони та індуськими повстанцями з другої сторони. Місцями Англійці вживають скорострілів проти Індусів, які на це відповідають жорстокими вбивствами окремих військових та поліцаїв, котрі дістаються до рук Індусів.

ПРОТИ ЛОНДОНСЬКОЇ МОРСЬКОЇ УМОВИ.

ТОКІО (Японія). — На засіданню парляменту голова опозиційної партії Інукай виголосив гостру промову проти уряду, називаючи його зрадником інтересів Японії, бо уряд погодився на велике обмеження японської фльоти. Йому також гостро відповідав в імени уряду премієр-міністер Гамаґучі, заявляючи, що уряд бере на себе всю відповідальність за оборону держави.

Коли міністер справ закордонних Шидегара виголошував свою промову про лондонську конференцію, опозиція стрінула його криками „зрадник!" Всеж він скінчив свою промову, доказуючи, що Японія властиво одержала від лондонської конференції право на розбудову своєї фльоти до таких розмірів, яких вона з самого початку бажала.

ПОЛІЦІЙНІ ТОРТУРИ.

БІЛГОРОД (Югославія). — На суді над хорватськими діячами виявилося, що поліція їх катувала, щоби добитися від них бажаних для неї зізнань. Іван Бернардич, якого обвинувачують як одного з головних провідників хорватських революціонерів, котрі ніби хотіли висадити в повітря потяг з хорватськими делеґатами, що їхали святкувати іменини короля, відмовляється від своїх попередніх зізнань. Він говорить, що ті зізнання поліція змусила його підписати після страшних тортур.

Поліція тримала його 12 годин зі звязаними за спиною руками та зі звязаними ногами. Притім дуже били його й час від часу підвішували його на шнурі вниз головою. Це нарешті змусило Бернардича підписати своє зізнання й взяти на себе вину. Так само й инші обвинувачені внесли скаргу на катування їх поліцією.

КИТАЙ КРІВАВИТЬСЯ ДАЛІ.

ГАНКОВ (Китай). — Місцева преса повідомляє, що в провінції Шайнте правительственні війська вбили 2,000 фармерів, які були змушені місцевими червоними лідерами вступити до їх армії. Після невдалого бою всі лідери втікли, а селяне впали жертвою розправи з ними реґулярних військ.

Північна частина провінції Чекіянґ знаходиться цілковито в руках бандитів. Добре узброєні бандити в скількости 3,000 душ напали на місто Щін, розграбили населення й, взявши 50,000 долярів контрибуції, почали грабувати й тих, котрі заплатили відкуп. Та скоро надійшли реґулярні війська, які після завзятого бою звільнили місто від грабіжників. Серед бандитів було 300 вбитих, а серед жовнірів 50.

ЗАБОРОНЕНО ПЕРШОТРАВНЕВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Щоб не допустити до комуністичних заворушень першого травня в Парижі, уряд видав спеціяльний наказ про охорону порядку в столиці. Всі головні вулиці й площі міста будуть охороняти відділи поліції та війська. Крім того заборонено вуличні демонстрації та відкриті віча на площах міста.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загряницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГРІЗЬБОЮ РОЗСТРІЛУ ДО РАЮ

Большевицька пропаганда попадає час від часу на такі клопоти, в які звичайно брехун мусить попасти.

Добре відома та большевицька пісонька, що оспівує рай під пануванням большевицьких комісарів. Співають сю пісоньку всі комуністичні газети. Співають її туристи, що смачний обід їли в Москві й не отруїлися. Співають її всі комуністичні агенти, що відвідували якесь місто під Москвою й можуть ствердити й заручити, що в Росії є воля, бо там мущини купаються в ріці разом з жінками. На які то нути її не співають! Одні сопрасом, другі дишкантом. Одні троха жалібно, другі боєво. Та як не співали, все з пісні має вийти враження, що під большевиками просто рай.

Між инчими до сього хору большевицьких хвальнопівців належали й члени большевицьких торговельних комісій. Хоч вони мають властиво торгувати, але попри торг мають вони теж заручувати своїм купецьким словом, що в Росії все благополучно. Тому до торговельних комісій підбирають людий теж з боку їх політичних кваліфікацій, себто чи вони симпатики комунізму. Коли вони не проявили своїх симпатій до комунізму, то большевики дивляться за тим, аби такий торговельний комісар при виїзді з Росії лишав там якусь дорогу йому особу, щоби в разі прогрішення проти Росії можна було пімститися на ньому, бючи єю другу особу.

Мимо сього недавно тому вийшла большевикам прикра історія з тими торговельними комісарами. В Англії залишилася поважна громада бувших членів большевицьких торговельних комісій, які відтягалися з поворотом до Росії, яку вони так любили, яку так восхваляли в своїх розмовах з англійськими купцями. Большевицький уряд, розуміючи, який се великий скандал для нього, що його власні прихильники не хочуть вертати до приготованого большевизмом раю, став робити на своїх урядовців натиск. Вони далі не їхали. Тоді Москва видала своїм урядовцям ультимат: „Вертайте зараз, коли вам кажуть, бо інакше, коли вернетеся пізніше, то вас розстріляємо до 24 годин." Здавалося, що комісарі застрашаться. Здавалося, що вони пожалують своїми посадами, не захочуть лишати гарних посад та жити бідними еміґрантами. Може пожалують своїх дорогих, що лишилися в Росії.

Показується, що все се нічого не варта. Ліпша іміґрантська нужда, як большевицький рай. Ліпша огидна капіталістична Англія, як „страна рабочей свабоди". Ліпша без дорогих осіб на чужині як з дорогими особами „на родінє". Розстріляють, як зловлять? Хай розстріляють! Але поки зловлять, най знаю, що живу!

Таке зеркало підсунули большевицькому раєви самі таки московські наймити.

Б. Дніпрянський.

Ліга Націй та Україна.

За десять років свойого існовання та праці Ліга Націй до такої міри захитала свій авторитет і значіння на арені міжнародньої політики, що нині ще лише в колах мрійників пацифістів залишилися надії на те, що цей світовий ареопаґ зможе відограти ту ролю у справі загального замирення чи унеможливлення нових збройних конфліктів, яку визначив Лізі Націй її основноположник президент Вілсон.

І справді вже один той факт, що Злучені Держави рішуче відмовляються вступити у члени Ліги Націй, свідчить виразно про неможливість добитися сталого миру на нашій планеті за допомогою Ліги Націй. Щоправда за почином саме Злучених Держав у минулому році деякі держави підписали т. зв. мировий пакт Бріяна-Келоґа, який мавби бути наче завершенням тих артикулів статуту Ліги Націй, на підставі яких члени Ліги зобовязалися вирішувати всякі конфлікти та чвари поміж собою шляхом мирних перемов, а саме за посередництвом Ради Ліги або за допомогою Міжнародного Суду в Газі.

Проте незабаром виявнилось, що париський мировий пакт у значній мірі суперечить статутові Ліги Націй. Справа в тім, що париський пакт Бріяна-Келоґа цілком забороняв вживати війну як засіб для вирішення ріжних конфліктів поміж державами. Натомісць статут Ліги передбачає можливість виникнення таких конфліктів, які послідовно можуть причинитися до вибуху війни. Мало того, артикули 12—15 статуту Ліги досить ясно формулюють ті санкції, яких має уживати Ліга Націй супроти держав, які відмовляються від полагодження конфліктів шляхом мирних переговорів та розпічнуть військові операції. Тимчасом парижський пакт лише в засаді „оповістив війну поза законом", але не дає ніякої відповіді, що має статися на випадок вибуху збройних конфліктів. Нарешті мировий пакт Бріяна-Келоґа підписали й такі держави, які не належать до Ліги Націй (Злучені Держави, Совітський Союз тощо), а в свою чергу чимало держав членів Ліги з певних причин відмовилися підписати парижський мировий пакт.

Останній пленум Ліги Націй ствердив, що ця суперечність поміж обома пактами може причинитись у будуччині навіть до дуже небажаних несподіванок. Тому саме було й ухвалено скликати комітет правників експертів, доручивши йому виробити проект погодження пакту Бріяна-Келоґа зі статутом Ліги Націй. Цей комітет своє завдання виконав лише частинно, хоч і виробив відповідний проект зміни деяких артикулів статуту Ліги. Між іншим ухвалено, що члени Ліги Націй в ніякому разі не можуть уживати збройної сили поміж собою, а навпаки зобовязуються полагоджувати ріжні конфлікти та спори усіми можливими мирними способами. Колиж самі сторони не змоглиб дійти до згоди шляхом безпосередніх мирних переговорів, то ці спори мають вирішити Рада Ліги, Міжнародній Суд або Арбітражний Трибунал. Проте питання про обовязковість рішень цих інстанцій так і не вдалося розвязати цілком виразно, бо поміж експертами не було одностайности. Так само не зовсім ясно вирішено питання, чи постанови Ради Ліги мають бути одноголосними, щоб вони мали обовязуючий характер, чи вистарчає для цього навіть більшість голосів Ради. Нарешті не зясовано докладно відношення поміж рішеннями Ради Ліги та постановами Міжнародного Суду, бо до складу останнього входять такі держави, які не належать до Ліги Націй (Злучені Держави та інші). Себто ухвалений правниками експертами проект „гармонізації" статуту Ліги та пакту Бріяна-Келоґа теж не усуває всіх суперечностей поміж ними, хоч правда у значній мірі погоджує їх поміж собою.

Взагалі Ліга Націй у своїх заходах добитися загального розброєння та замирення зазнала цілий ряд невдач, бо за сучасного стану світової господарки або на засадах нинішньої міжнародньої політики справді дуже важко, а може й зовсім неможливо, досягнути тої мети, яку поставила собі Ліга Націй. Не дивно, бо розбіжність господарських інтересів та значні політичні антаґонізми поміж ріжними країнами параліжують добру волю і змагання усіх тих націй, які дійсно прикладають всякі зусилля, щоб скерувати працю Ліги в бажаному напрямі. Тому саме не дала ніяких реальних наслідків та конференція у справі розброєння, що її було скликано Лігою в 1928 р., не звважаючи на те, що конференцію було заздалегідь серіозно підготовано за допомогою особливої комісії при Секретаріяті Ліги Націй. Ті величезні трудноції, з якими доводиться рахуватися учасникам лондонської конференції відносно обмеження збройння на морі, виразно свідчить про те, що питання про загальне розброєння за сучасних обставин Ліги Націй не встані як належить розвязати. Себто той надмірний пацифізм, що панує нині в колах Ліги Націй, власне не має під собою належного ґрунту та базується навіть на досить небезпечних ілюзіях, які при першій ліпшій нагоді так само розвіються, як то вже було у недавньому минулому.

Не дали покищо ніяких практичних наслідків і заходи Ліги на господарському полі. Як відомо, економічна конференція 1927. р. залишила по собі лише значну скількість цікавих статистичних та інших матеріялів, як також чимало всяких ухвал, а тимчасом всі вони так і залишилися в архіві Ліги Націй. Не виключено, що таку саме долю матиме і та конференція у справі митного замирення, що оце недавно закінчилася. Характерно, що остання конференція мала, так мовити, паневропейський характер, бо взяли в ній участь власно лише европейські країни, а головним її завданням було добитися піднесення европейського народнього господарства шляхом посилення торговельного обміну поміж европейськими промисловими та рільничими країнами. Гадалося, що в цей спосіб Европа здобуде собі більшу господарську незалежність від інших континентів, а крім того учасники конференції сподівалися, що митне замирення в европейському маштабі причиниться до зменшення економічної кризи в Европі та до більш дошільного її господарського розвитку на засаді самовистарчальности.

Проте підчас праці митної комісії виявилася така розбіжність інтересів поміж країнами промисловоими та рільничими, як також були сконстатовані такі щільні господарські взаємовідносини европейських країн з паневропейськими (особливо з кольоніяльними теренами), що митна конференція нераз знаходилася перед небезпекою повного зриву, а тому керовникам конференції довелося одмовитись від широких паневропейських плянів і мрій. Учасники конференції були свідомі того, що повна невдача митної конференції причинилисяб ще до більшого загострення тої митної „війни", яка так знесилює европейську господарку та унеможливлює ліквідацію нинішньої хронічної економічної кризи, що виникла переважно в наслідок останньої европейської війни. Тому саме шляхом усяких компромісів та навіть деяких жертв учасники митної конференції прийшли до певної згоди. Передовсім конференція виробила торговельну конвенцію, на підставі якої европейські держави зобовязалися протягом року (з 1. квітня 1930. р. і до квітня 1931. р.) не підвищувати ніяких мит, а також програми для перегляду торговельних договорів з метою зменшення сучасних мит на підставі ухвалених принципів. Нарешті конференція виробила особливий протокол, який являється, так мовити, передумовою до двох перших.

Характерно, що з усіх 30 країн, які взяли участь на конференції (з них 26 европейських, а також Японія, Туреччина, Колюмбія та Перу), цей протокол підписали лише 17 европейських держав. Далі ухвалену конференцією програму про принціпи, на підставі яких мають переглядатися сучасні торговельні договори, підписали тільки 15 европейських країн. Нарешті т. зв. торговельну конвенцію підписали всього тільки 11 европейських країн, а саме: Велика Британія, Німеччина, Франція, Італія, Голяндія, Бельгія, Австрія, Швайцарія, Фінляндія, Естонія та Люксенбурґ. Не виключено, що до 15. квітня цю конвенцію підпишуть ще інші европейські держави, але про практичні наслідки митної конференції можна докладно довідатися лише після ратифікації торговельної конвенції, себто не раніше осені 1930 року, бо хоч торговельна конвенція набирає сили вже з дня підпису, але її ратифікація має бути переведена протягом 15. квітня до 1. листопаду. Необхідно також відмітити, що Великобританія, Франція, Італія та Голяндія, підписуючи торговельну конвенцію, поробили особливі заяви, що ця конвенція не має сили до всіх тих кольоніяльних та інших позаевропейських теренів, які знаходяться під їх пануванням. Самеж цей факт, як також деякі подібні міркування, примусили европейські рільничі та рільничо-промислові країни покищо стриматися від підпису торговельної конвенції, бо повстає небезпека, що европейські промислові чи навіть промислово-рільничі країни використають митне замирення Европи та взагалі паневропейську доктрину про санацію Европи на засадах самовистарчальности переважно у власних інтересах, себто коштом відсталих европейських країн.

Як бачимо, велика паневропейська концепція на практиці вже й нині набирає таких рис та тенденцій, які примушують не тільки українську націю поставитись до неї з великою резервою. Це тим більше, що сама Ліга Націй нині опинилася в руках кількох великих держав, які використовують її для переведення в життя своїх ріжних плянів та для досягнення власної мети. Адже Ліга Націй на підставі свого статуту зобовязалася дбати також про охорону прав та інтересів, т. зв. національних меншостей у Польщі, Румунії, Чехословаччині, Південнославії, Греції, Болгарії, Австрії, Мадярщині, Албанії, Литві, Латвії, Естонії та Фінляндії. Тимчасом протягом свойого десятилітнього існовання Ліга Націй майже нічого не зробила для того, щоб такі держави як Польща та Румунія справді виконали свої міжнародні зобовязання відносно меншостей. Мало того, в певних колах Ліги Націй запанувала тенденція уважати проблему національних меншостей, яких у межах Паневропи нараховується понад 40 міліонів або більше 10% всього її населення, власно внутрішньою проблемою тих чи инших держав, бо, мовляв, активізація проблеми національних меншостей у міжнародньому маштабі загострює лише політичні антагонізми поміж державами та навіть суперечить ідеї загального замирення на засадах сучасного "status quo".

(Кінець буде).

Ярослав Гашек.

ІЗ ЖИТТЯ РЕПОРТЕРА.

I.

Недавно я поїхав вияснити подробиці одної більшої крадіжи, що приключилася в одного торговця. Торговець стрінув мене перелякано. В таких випадках я не призадумуюсь. Я рішуче приступаю до вияснення конечних подробиць.

— Скільки вам літ? — просто питаюся.

Торговець дрижить із переляку та каже:

— Сорок вісім літ.

— Гм... — сказав я, переглядаючи поліційний протокол. — А в протоколі сказано — пятьдесять три роки. Чим ви це поясните?

Репортер, повинен рішуче добиватися правди та не робити нікому ніякої ласки.

— Коли хочете, коли позволите, — сказав сполотнілий чоловік — я принесу вам мою метрику.

— Принесіть!

Я закурив папіроску та вигідно сів на крісло, що стояло біля бюрка, та став від-нехотя переглядати переписку свого клієнта.

Наш брат повинен нагнати жаху на тих гільтаїв, котрі позволяють себе обікрасти, а другій людині відбирають нагоду спокійно відпочивати.

— Ваша переписка не зложена позабучно — сказав я, коли торговець вернувся з метрикою.

Він став оправдуватися і йому сподобалося, що я переглядаю його переписку.

Я переглянув метрику.

— На ваше щастя — сказав я строго — ви законнороджений.

Він став переконувати, що в цілій їх родині не було незаконнороджених дітей.

Я став барабанити пальцями по столі так тому, щоби чимнебудь сказати, запримітив:

— Преса — це шеста держава, пане.

На це він відповів, що, на жаль, нічого не читає.

— Це зараз пізнати з вашого лиця! — сказав я. — Ну, приятелю, нічого говорити. Скажіть мені, як на імя вашій жінці?

Він відповів, що він не жонатий та ввесь зіжився наче щолно побита собака.

— А чому ви досі не оженилися?

Взявся мені оповідати, що не оженився просто тому, що з причини своїх торгових орудок не мав на це часу.

— Ви з доброї родини? — спитав я його, щоб нагнати на нього ще більший страх.

Відповів, що його родина все була чесна.

— Чи ви мали колинебудь судові справи?

Він підняв угору два пальці та присягнув, що того ніколи не було.

— Чому ви не миєте рук?

— Тому, що не маю часу.

— Ви чистете зуби?

— Так, чищу.

— Нюхаєте табаку?

— Ні, не нюхаю.

Хвилинку я мовчав, а потім глянув йому в очі та богатомовно сказав:

— А тепер скажіть мені, як це сталося, що вас обікрали? Чи ви маєте якенебудь підозріння? Чи не вплали ви на сліди? В яку пору, гадаєте, склалася ця пригода? Чи ви обезпечені, коли ви запримітили крадіж? А чи не обікрали самі себе?

Він счудовано вибалушив на мене очі та сказав:

— Алеж це не мене обікрали, а мого сусіда.

Ви не всилі уявить собі, з якими словами я накинувся на нього. Я обіцював, що посаджу його в тюрму, що напишу про те в газетах, що зверну на нього увагу аж до самого суду.

Із страшними проклонами я пустився в сусідній дім, до того, якого справді обікрали, де мої питання — представника шестої могутности — нагнали такого жаху, як і на по... дього мимовільного клієнта моєї професії.

II.

Якось раз цілий тиждень приключилося так, що ніхто нікого не вбив і не обікрав. Я висловив мій великий жаль редакції та сказав, що життя для мене тратить усяку вартість, коли люди не стріляють і не вбивають одні одних. Хочаб денебудь бодай одна мати придавила в сні свою дитину. Та нема нічого, зовсім нічого!

Мої думки висловлював я частенько серед невідомого мені товариства. Раз при кінці тижня я сидів у каварні та барабанив пальцями по столі. Телефоном я питався поліції, яка нічого не знала — в шпиталях ніхто не вмирав і не кидався крізь вікно. Справді, творилися незрозумілі чуда. З горя я звернув увагу на якогось незнакомого, що сидів біля мене. Був це посторонній добродій. Він, як я опісля довідався, приїхав у Прагу, щоби забавитися. Коли я це почув, то зробив такий мученицький вигляд, що він злякався.

— Ви приїхали в Прагу забавитися? — скептичсно сказав я. — Алеж у Празі, поправді, нічого нема! Цілісенький тиждень не було ніодного вбивства, ніодної грабіжі, самовбиства, насильства, а ви їдете в Прагу забавитися! Адже тут вас навіть не обкрадуть. Чейже тямите ті часи, коли справді весело жилося в світі! Тоді поливали нафтою та запалювали цілі дільниці або вбивали цілу родину, вбивали рідну неньку або батька. От життя! А тепер у Празі — нічого! Часи, коли люди з підрізаною шиєю бігали з годину по Фердинандовій площі, перейшли в добу леґенди. То-то було чудове життя! А тепер вас навіть не може покусати скажена собака або роздавити паровий котел у фабриці. Коротше кажучи, страшна нудьга! Ви не всилі увити собі, яким одноманітним стало життя! Я, наприклад, знаю, що раз одна мати вкадила кіл у задну часть тіла своєї дитини. То була весела примха.

— Ну, мені досить! — скрикнув постарший добродій. — Ви — осел! — додав він і плюнув мені в лице.

Тепер я з ним буду судитися.

III.

Раз я написав моїй газеті коротеньку новинку:

„**Крадіж зимового пальта.** Вчора в каварню „Оріон", на Гібернській вулиці прийшов постарший, шпаковатий пан, випив замовлену каву, підійшов до шарагів, вибрав собі там нове зимове пальто торговця Осипа Поляка із Залізної вулиці та хотів незамітно вийти. Та його вдалося придержати й відібрати пальто. В Пальті був портфель із двіста корсцами та кілька приватних листів. Злодієм того пальта був горожанин міста Праги, відомий злодій-рецидивіст Вячеслав Новак із Панської вулиці, Прага II."

На другий день після появи в газеті тієї новинки я сидів дома. Нараз хтось тарахнув у двері і я побачив, що в кімнату впав постарший, шпаковатий добродій. Він скрикнув: „А, попався!" він дрижав із схвилювання та вдаряв палицею по стільці доти, поки його не зломив. Потім сів на другий стілець і впиваючися в мене зачервонілими очима, репетував:

— Ви мусите це заперечити, про Вячеслаав Новака — я не краду зимових пальт!

— Я це бачу, добродію, бо той Вячеслав Новак уже сидить у тюрмі.

— Я промисловець і власник дому, а називаюся також Вячеслав Новак, живу саме при Панській вулиці, в мене також шпаковате волосся. Я — член товариства старих вояків, а ви мені втяли таку штуку! Я, Вячеслав Новак із Панської вулиці, краду зимові пальта! Роздумайте над тим!

Він витягнув із кишені може з двацять чисел газети, в якій була поміщена згадана новинка. Новинка була тричі підкреслена олівцем. Він витягнув із кишені револьвер і якусь склянку з білим порошком.

— Ось тут у мене аршеник, — сказав він — а ось тут револьвер. Коли я не перечитаю заперечення в часописах, що я не злодій, то я застрілюся або втроюся.

Він тарахнув дверми та вийшов. Тоді я написав таке заперечення:

„**Він не краде зимових пальт.** У доповнення до нашої замітки п. з. „Крадіж зимового пальта" повідомляємо, що Вячеслав Новак із Панської вулиці в Празі не має нічого спільного із знаменитим злодієм Вячеславом Новаком із Панської вулиці в Празі".

Я вспокоївся. Всеж таки невинна людина після моєї розмови застрілилася. Зате справжній злодій прислав мені щиру подяку за те, що я поміг йому стерти пляму з його життя. Бо він усюди показує мое заперечення про те, що він, Вячеслав Новак із Панської вулиці в Празі, не має нічого спільного з відомим злодієм Вячеславом Новаком із Панської вулиці в Празі.

З чеського переклав **М. С.**

Не відразу. — Як жеж це, Юрчику, ти зїв цілий тортик відразу, що то його тобі дала тета на твої іменини.

— Ні, мамо, я їв його шматочок за шматочком.

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА,

яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовженнє).

(4)

З черги і на поклик гол. предсідателя М. Мурашка, гол. рек. секретар І. Каштанюк зложив слідуючий звіт:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ.

Високоповажані Пані і Панове. Головні Урядники:

Отсе приходиться мені зложити девятий з ряду звіт, в певній мірі як гол. рек. секретаря, а заразом як члена екзекутивного комітету, члена комітету редакційного і трости У. Н. Союза.

З огляду на те, що се є перше засіданнє повного збору членів головного уряду після 17-тої конвенції, яка його настановила, та що головною задачею того першого зібрання мусить бути не лише солідне провіреннє теперішного стану організації, але й вирішеннє многих біжучих справ, між котрими являються на першому місці ті, котрі зістали поручені згаданою конвенцією, як також таких справ нових, які користь організації дати можуть, я уважаю своїм обовязком у тім звіті підчеркнути такі точки, які на мою думку заслугують на якнайбільшу увагу сего хвального річного зібрання, а дальше на увагу всього загалу урядників і членів, згуртованих у відділах У. Н. Союза.

Баданнєм моїм є звернути передовсім увагу на такі справи, для яких на минулій конвенції забракло часу, або які на конвенції не вспіли бути як слід передискутованими і вирішеними, а яких вирішеннє є конечне до дальшого розвою організації.

Щодо самого звіту, як рекордового секретаря, то сей звіт відноситься до всього часу від останнього звіту, який був поданий перед збором конвенційним, то є за повний рік 1929-тий, і торкається лише руху членів і відділів. Він представляється так:

З початком 1929 р. було відділів 390, принято нових 4, розвязано 3, з чого один принято наново, так, що з кінцем 1929 р. було всіх відділів 392.

Нові відділи є слідуючі: 1) Т-во ім. Ольги Басарабової в Бетлегем, Па., від. 47; 2) Т-во жіноче „Просвіта'' в Клівленд, Огайо, від. 260; 3) Т-во „Тернопільщина", від. 313 в Нюарку, Н. Дж.; 4) Т-во „Вільна Україна'' в Шарон, Па., від. 386.

Відділи розвязані: 1) Бр. св. Михаїла, від. 55, в Балтімор, Мд., розвязане за спротив розпорядкови екзекутивного комітету. Розходилося про застановленнє бучі з передконвенційних виборів. Відділ цей остаточно зрозумів ситуацію, вирікся відвічальности і дальшої спілки з суперниками про вибір на делеґата, зложив заяву льояльности статутам і приказам гол. управи, тож на тій підставі зістав привернений до правосильности. Щодо суперників, то один перейшов уже до иншого відділу, а другий ще дальше намагається здобути вплив на відділ 55, який його вирікся, з чого може легко прийти до повного розвязання того відділу. Він сам лишився поза межами орґанізації через відмову приняття переступного листа.

2) Відділ 47 в Милвоки, Вис., злучився з Тов. ім. Франка і дальше спільно істнує як число 103.

3) Т-во „Просвіта", від. 260 в Бейдфорд, Па., розвязалося само з днем 30 жовтня 1929 р. задля безробіття, а зглядно через виїзд членів в пошукуванню за роботою. Гол. канцелярія довідалась пізніше, що з тим розвязаннєм не все було в порядку, а саме щодо відослання решти грошей з місцевої каси у призначене місце. Справа мабуть вже находиться в суді.

Щодо руху відділів в 1929 р., то він носить знане знамя „поконвенційне". Особисті порахунки з передконвенційних виборів і загальне невдоволеннє з висліду конвенційних нарад витворювали більшу тенденцію до розбиття істнуючих відділів, ніж до творення дійсно нових відділів. Гол. канцелярія мусіла уживати всіх леґальних засобів і заходів, щоби тому шкідливому рухови запобігати і приріст двох відділів могла би вважати за побіду, якби не факт, що з приводу тих обставин сьогорічний вибір відділових урядників через вибір в трох четвертих зовсім нових діловодців на довший час здержав поступ, та що певно мине ще і другий рік, заки „орґанізаційна машина" буде направлена так, що зможе меньше-більше правильно функціонувати, як перед конвенцією.

Щодо руху членів і дітей, обезпечених в У. Н. Союзі, то це представляється як слідує:

Повнолітні члени:

З початком 1929 р. було	20,381	чл. на суму	$17,113,050
Принято нових	1,679	,, ,, ,,	1,421,950
Принято наново	773	,, ,, ,,	657,600
Принято з перест. листами	518	,, ,, ,,	435.600
Принято з инших кляс	126	,, ,, ,,	138,500
Разом	23,477	чл. на суму	$19,766,700
З того суспендовано	1,344	чл. на суму	$1,104,950
Відійшли з перест. листами	515	,, ,, ,,	434,850
Відійшли до инших кляс	126	,, ,, ,,	78,350
Померли	215	,, ,, ,,	180,000
Нові роди, варт. зворот	1	,, ,, ,,	2,000
З кінцем 1929 р. осталося	21,286	чл. на суму	$17,966.550

Значить, що через 1929 рік орґанізація побільшилася на 905 членів, а зобовязання орґанізації збільшилися на суму обезпечення $853,500.

Малолітні діти членів:

З початком 1929 р. було дітей	12,971	на суму $3,126,269
Принято нових, наново, з переступ. листами і з инших кляс	2,637	
Разом	15,608	
В 1929 р. суспендовано, відійшли з переступ. листами або до инших кляс	1,542	
Померли	29	
Разом відпало	1,571	
З кінцем 1929 року остало дітей ...	14,037	на суму $3,557,888

Значить, що в 1929 р. прибуло дітей 1,066, а сума обезпечення піднеслася на $431,619. Тут хочу звернути увагу, що при рухови дітей не можна подавати сум обезпечення, тому, що це не є суми сталі, як у повнолітних членів, але зміняються-ростуть. Супроти того суму обезпечення дітей подається в тім звіті таку, як вона була обчислена відповідно до віку і часу належання до орґанізації з кінцем кождого року.

По ґеоґрафічному розложенню орґанізації вона представляється так: члени і діти разом в числі 35,323 душ, обезпечених в У. Н. Союзі на включну суму $21,524,438, згуртовані в 392 відділах з 342 молодечими департаментами, замешкують 21 стейтів Злучених Держав і в Канаді, як слідує:

Каліфорнія ...	1 відділ	6 повн. і	3 дітей разом	9
Конетікот	15 ,,	772 ,,	330 ,, ,,	1,102
Делавар	2 ,,	169 ,,	153 ,, ,,	332
Ілиной	25 ,,	1,261 ,,	694 ,, ,,	1,950
Індіяна	4 ,,	109 ,,	62 ,, ,,	171
Кензас	1 ,,	35 ,,	28 ,, ,,	63
Мериленд	6 ,,	203 ,,	144 ,, ,,	347
Месечусетс ..	8 ,,	241 ,,	87 ,, ,,	328
Мішиґен	9 ,,	682 ,,	388 ,, ,,	1,070
Мінесота	2 ,,	204 ,,	155 ,, ,,	359
Мізурі	5 ,,	192 ,,	139 ,, ,,	331
Ню Гемшір ...	1 ,,	24 ,,	— ,, ,,	24
Ню Джерзи ..	57 ,,	3,241 ,,	2,276 ,, ,,	5,517
Ню Йорк	69 ,,	3,734 ,,	2,143 ,, ,,	5,877
Огайо	29 ,,	1,862 ,,	1,310 ,, ,,	3,172
Ореґон	1 ,,	10 ,,	— ,, ,,	10
Пенсилвенія ..	138 ,,	7,763 ,,	5,623 ,, ,,	13,386
Род Айленд ..	8 ,,	523 ,,	361 ,, ,,	884
Вискансин	3 ,,	83 ,,	33 ,, ,,	116
Вайомінґ	1 ,,	10 ,,	— ,, ,,	10
Вест Вірджінія	6 ,,	150 ,,	108 ,, ,,	258
Канада, Онт. ..	1 ,,	12 ,,	— ,, ,,	12
Разом	402 від.	21,286 повн.	14,037 дітей разом	35,323

В повищім виказі годі не доглянути, що ще є цілі стейти, в котрих наші члени своїх дітей не обезпечують в У. Н. Союзі, та що є ще 50 таких відділів в У. Н. Союзі, які за обезпеченнє дітей в своїй орґанізації не дбають, хоч діточе обезпеченнє в У. Н. Союзі, а головно по табельці 2-гій, не має собі рівного.

Пропорція загального числа дітей до загального числа повнолітних також вказує на брак зрозуміння ваги справи, на брак льояльности як відділових діловодчиків так і членів-родичів супроти орґанізації. Зі сторони орґанізації робилося все, що було можливе й уважалося за практичне, щоби бодай дітей членів до орґанізації приєднати. Для заінтересовання молодіжи видається і безплатно висилається журнал в анґлійській мові, однак, як показується, то і до того журналу урядники і батьки ставляться зовсім неґативно. Щоби діти могли той журнал отримувати безплатно, треба лише надіслати адресу до адміністрації „Свободи", а і це видається декому забогато. Багато дітей, котрі може би радо читали той журнал, не дістають його, бо нема кому за це подбати. З того, як ставиться до журналу ця молодіж, котра його отримує, показується, що це річ добра, але не вистарчаюча. В журналі, який виходить раз на три місяці, не можна друкувати довгих повістей.

На мою думку, для приєднання і виховання молодіжи так, щоби вона для свого народу й орґанізації не пропадала, потрібно щось більше ніж журнал, або навіть щоденник. Нам потрібно не лише дітей, поки вони малі і батьки їх обезпечують на запомогу собі в разі смерти, але потрібно дітей, вихованих в орґанізаційному дусі, котрі колись всю орґанінзацію в свої руки перебрати мусять. Дітей, відповідно до того підготованих. Це справа торкається будучности нашої орґанізації і над нею Хвальні Збори мусітимуть глибоко застановитися.

Перед кількома місяцями гол. канцелярія обрахувала, що в ту пору понад 1,200 дітей, вписаних у молодечім департаменті, повинні вже перейти до повнолітних членів. До них вислано відповідну пригадку в анґлійській мові. Дуже незначне число зараз перейшло, а решта відтягається, або зовсім виступає. Гол. канцелярію формально засипано кореспонденцією в тій справі і ми прийшли до переконання, що справа переходу доростаючих дітей до повнолітних членів мається дуже зле. Діти, обезпечені в У. Н. Союзі, в більшій части не знають, що вони є вписані, та що таке У. Н. Союз. Інші, хоч і знають, так не бачать у тім ніякого для себе інтересу. При переході доростаючих дітей повторюється стара історія з оплатою ріжних фондів, а передовсім на орґан. Так як було, коли мужі-члени зачинали вписувати своїх жінок і твердили, що їм затяжко оплачувати два числа „Свободи'' до одної хати, і вкінці добилися звільнення жінок членів від тої оплати, так тепер, коли вже доспів час, що вже в більшім числі приходиться доростаючим дітям переходити в ряди повнолітних членів, квестія оплати за кілька чисел „Свободи" до одної родини стається щораз актуальнішою. Доводиться ствердити, що ті самі члени, і з тих самих причин, котрі колись шукали звільнення від оплати за „Свободу'' своїх жінок, тепер домагаються звільнення від тої самої оплати за свої діти. Ріжниця лише та, що це, що колись відносилося до одної жінки, тепер відноситься до кількоро дітей, бо в Союзі обезпечені є вже многі цілі родини. Значиться, що тепер ситуація є богато трудніша.

Звільняючи в 1921 році жінок членів від оплати за „Свободу", лишено решті жінкам і дівчатам незалежно від місячних вкладок обовязок оплачувати „Свободу'' осібно і безпосередно в адміністрації „Свободи''. Результат вийшов такий, що не лиш жінки членів „Свободи'' не оплачують і не побирають, але взагалі дуже незначне число членицъ добровільно „Свободу'' оплачує і за посередництвом орґану тіснішу звязь з орґанізацією придержує. Так, як трудно є вдержати контакт під тим оглядом з членицями і допильнувати, щоб обовязані „Свободу" хоч безпосередно одержували й оплачували, а то з огляду, що відношеннє члениць до того обовязку не є стійне, бо одні видаються за членів, а другі вдовіють, — так ще тяжче прийшлося би вдержати контролю над тим, котрі дорослі діти мешкають з батьками і котрі самі сповняють свої членські обовязки як повнолітні члени, а котрими батьки опікуються дальше і за них оплачують членські вкладки. Треба мати на увазі, що хоч це правда, що батькови тяжко оплачувати одну й тусаму ґазету для всіх членів родин, так годі упривілейованій дитині, що має батька, який до її повнолітности мусить нею опікуватися, давати більші привілеї в орґанізації ніж тій, котра не має батька і сама мусить за себе платити. Однак не треба забувати, що іміґрація замкнена й істнованнє та зріст орґанізації лишений природному зростови українського покоління і від нього вповні зависить. Треба звернути увагу, що це якраз прийшов час, що діти, так, як колись численно були вписувані до молодечого департаменту, так тепер численно доходять повнолітности і повинні переходити в ряди повнолітних членів. Перехід той за всяку ціну мусить бути урегульований, бо від того залежить будучність орґанізації.

Трудність, перед якою ми в цю пору знайшлися, лежить у тім, що молодіж не є відповідно до такого переходу підготована і тому самочинно не переходить. Ми станули перед проблемою не лише щодо влекшення родичам дальшої опіки над дійшовшими до повнолітности дітьми, але й щодо самого виховання молодшого покоління, так, щоби воно, доходячи до повнолітности, самочинно переходило в ряди повнолітних членів. Нам приходиться не лиш негайно дати якусь поміч у тій справі родичам, але сейчас забратися до виховання молодшого покоління в нашім національно-орґанізаційнім дусі. Перше дасть нам змогу сейчас велике число молодіжи старшої приєднати в ряди самостійних членів, а друге дасть нам певність сталого зросту членства в будучности, а тимсамим запевненнє будучности орґанізації. Це є справа життя-буття орґанізації і тому для нас, тут зібраних, найважніша.

На мою думку, звільненнє від оплати за „Свободу" аж до 24-го року життя, що буде рівнатися зменшенню вкладок о 30 ц. місячно, дасть сейчас значну полекшу тим батькам, зглядно родичам, що мусять самі перехід своїх дітей до повнолітности переводити, як взагалі улекшить вступленнє молодіжи до орґанізації. Колиб це могло відноситися лише до тої молодіжи, що тепер приступати має, то це для видавництва „Свободи" рівналосяб тільки здержанню зросту на якийсь час, тай з огляду, що й тепер ще не лиш самі молоді приступають, але є і старші кандидати, то не було би значнішої ріжниці. Біда однак у тім, що якби така ухвала запала, то вона мусить обнимати і всіх тих молодих членів, котрі вже вступили і „Свободу'' оплачують, а це відразу відобрало би „Свободі" прихід від около двох тисяч членів, що рівналосяб відобранню „Свободі" около $7,000 річно, яка то сума перевищує суму всього буджету „Свободи'' на редакцію. Многі із звільнених уже вкоротці зачнуть доходити до 25-го року життя і зачинали би наново на видавництво орґану платити, так що до 3—4 літ ця ріжниця вирівналасяб з теперішнім станом, а факт, що нововступаюча молодіж аж до кінця 24 року життя була би звільнена від оплати, не буде становити аж такої ріжниці, якої не можна би витримати. Про фінансову сторону тої справи вискажеться опісля завідатель „Свободи'', а я лиш позволю собі ще звернути увагу, що це розходиться сейчас о приєднаннє більшого числа молодіжи, якої иншим способом приєднати нема змоги, та що тяжче є приєднати, як опісля при собі вдержати. Коли влекшиться, приміром, 18-літному вступленнє в члени через зменшеннє його вкладок о 20 цнт. місячно, а зглядно через звільненнє від оплати за орґан аж до кінця 24-го року його життя, то коли по 7-мох роках членства йому прийдеться і за „Свободу" доплачувати, то він через те не захоче з орґанізації виступати, бо тоді його повна вкладка в У. Н. Союзі буде менша ніж 24-літного в якійнебудь иншій орґанізації чи асекураційній компанії, і так приєднаний вже у власнім інтересі на дальше членом У. Н. Союза залишиться. І так, як тепер декотрі наші старші члени бачать, що їх вкладки в У. Н. Союзі дорожчі ніж у великих асекураційних підприємствах, так колись у молодшого покоління та ріжниця затреться і не буде дорікань, що своє дорожче ніж чуже. Втрата, яку мусіла би тепер понести „Свобода", зчасом може вернутись, і тому, обговоривши цю справу докладніше, на мою думку, можна буде знайти вихід з ситуації, корисний для членів і всеї орґанізації.

Справа з вихованнем молодшого покоління є багато складніша і до переведення трудніша, однак далеко важніша від попередної. Тут уже потрібно систематичного заправлювання молодіжи до орґанізаційного життя, звязаного з цілями У. Н. Союза, і тому тут уже не вистарчить вислати виказ і рахунок на зменшену вкладку, але треба увести ту молодь в активне орґанізаційне життя і його піддержувати та провадити. Це вже завдання під деяким оглядом ще складніше й трудніше ніж усе наше дотеперішне діловодство орґанізаційне. І те завдання вимагає зрілої розваги і постанов. Союз досі нічим подібним не займався і в нас нема досвіду з власної практики. Я навіть не думаю, що ми годні без значнішого ризика тай браку виглядів на певну вдатність творити щось свого питомого, нового. І тому, на мою думку, було би найвідповідніше прибрати собі щось такого, що вже практикується і має успіх. Щось такого, що далосяб практикувати при нашій орґанізації, чому можна би надати характер український, а що рівночасно не відріжнялосяб занадто від подібного американського і могло бути навіть у певнім контакті з чимсь подібним американським. Щось такого, чим наші діти не мусіли би на себе звертати увагу і наражатися на критику своїх американських ровесників і з чого могли би бути горді. Вкінці. це повинно би бути щось такого, що діти мусіли би полюбити, тим перейматись і. практикуючи його, виробитися на морально і фізично здорових членів всеї тутешньої суспільности взагалі. а членів нашої орґанізації зокрема. А найважніше: це мусіло би бути щось такого, з чим многі діти до певної міри вже познакомлені, або легко можуть познакомитися в школі чи бібліотеці публичній, без надзвичайних заходів з нашої сторони.

А тим „чимсь", на мою думку, не може бути ніщо інше, як зорґанізованнє українського пласту при У. Н. Союзі, відділяючи з молодечого департаменту дітей у віці понад 10 літ в осібні відділи пластові, в міру того, як вони самі на наш поклик відгукнуться і до активної роботи пластової зголосяться. Пласт, або як в Америці звуть „Скавт", відповідає всім вище поставленим умовам і може вестися при У. Н. Союзі й у звязи з американським Скавтом в Америці тай Українським Пластом у старім краю, коли тільки в нас, старших членів-батьків, знайдеться досить енерґії і сили його „поставити на ноги", а відтак вдержатись у його проводі за той час, заки молоде покоління дorосте і той провід від нас перебере.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЖЕРТВ.

У кількох числах часопису „Свобода" була порушена справа оголошень жертв для Рідного Краю. Дописувачі втягнули до заголовку ляцьке слово „подзенькуване", гейби на сміх. Дивне й незрозуміле відношення до цеї справи. Якби не казати, а наша українська іміґрація помагає нашим братам у визвольних змаганнях у ляцькій неволі й за це належиться всім жертводавцям **щире українське „спасибіг"**, а не „подзенькуване".

Щодо оголошень жертв тепер робиться досить практично, бо в цей спосіб ми оминаємо ріжні непорозуміння й ніхто не може нікого підозрівати о якесь надужиття. Я пригадую шановним дописувачам, котрі писали про оголошення жертв, що й тепер нераз буває так, коли зібрані гроші вислані, а лише звідомлення чекає про це своєї черги на оголошення який місяць, то вже люди зачинають шемрати, мовляв, бачиш: зібрав гроші та й не знати, де вони опинилися. Друге, коли булаби жертва оголошена лише загально, без проголошення імен жертводавців, то чи не вирине тоді питання, хто буде контролювати колекторів, бож колектори не будуть ходити з бубном і не будуть голосити, що цей дав стільки, а той стільки. Нема знова такого місця, деб увесь загал з даної місцевости сходився в одну орґанізацію, і мав спромогу перечитати лісту збірки. З цих причин ми можемо богато пошкодити збіркам на ріжні народні цілі, бо зросте недовіря.

Маємо досить і тепер всіляких аґентів, котрі кричать, щоби не давати на жадні народні цілі, бо, мовляв, це все для панків і т. п. Хто не колектував, то той не знає, як нераз колектор змушений вислухати всілякі напади від ріжних осібняків. Зрештою можемо спробувати й побачимо, що вийде, коли будемо оголошувати лише загальну суму жертв. Я навіть проти спроби, бо певний, що жертви впадуть загально на яких пятьдесять процентів. Навіть така спроба може наробити богато колотнечі, а тому краще не пробувати. Маємо довіря до „Обєднання", котре стільки посвячує праці для справи українського визволення , але ще знаходяться одиниці, котрі мають щось до закиду йому та зрештою нема чого дивуватися, бо це вже маняки, які такими й сконають.

Краще берімся за перо, щоби шукати вказівок, як побільшити жертви, бо хоч вороги вже захитані, але вони ще стоять на ногах.

За проголошення жертв не маймо журби й не жалуймо паперу, а треба радіти, що наш український народ зрозумів гнет катів і старається пособляти визволенню своїх братів.

Розуміється, що кождий звіт зі збірок повинні дописувачі подавати в короткому змісті, але треба подавати імена, бо при цьому також маємо нагоду пізнати кождого в своїй громаді, як він ставиться до нашого визволення. Також маємо нагоду пізнати инші громади. Ми маємо богато таких патріотів, котрі лише пітлюють язиками, як паровий млин, але коли прийдеться яку лепту зложити, то її тяжше дістати від них як від голодного собаки кість зі зубів.

Щодо боєвої акції У. В. О. й оголошень в „Сурмі" то не годиться нам нам поучати У. В. О., бо це діло тих, що працюють там. Кождий жертводавець дає своє імя по своїм бажанню для оголошення й це його власне діло. Ми не перші, що цеї системи тримаємося, бо инші, вже вільні народи, колись, борючись за волю, у такий самий спосіб поступали. Я вважаю, що про особисті амбіції мало кому розходиться, але треба так робити, щоби було як найкраще.

Щодо часопису „Свободи", то мало маємо місця на чотирох сторінках і це кождому відомо. Та коли доживемо до слідуючої конвенції У. Н. С., то тоді буде змога побільшити наш часопис, а тепер поки-що обходімся як можемо й порушуймо такі справи, котрі є пекучими й неминучими до висвітлення їх на сторінках нашого часопису, як український пласт, Сиротинець У. Н. С., Рідна Школа, інваліди, У. В. О. і т. п.

Гавриїл Туркевич,
бувший стрілець У. Г. А.,
Сиракюз, Н. Й.

МОСКВА СУДИТЬ УКРАЇНЦІВ.

Радіозвідомлення з розправи з дня 31-го березня (понеділок).

Допит підсудного Ласуди.

В понеділок 31 березня переслухано члена філії СВУ в Миколаєві Ласуду і члена філії СВУ в Чернигові Карпінського.

Ласуда розповідає, що до СВУ втягнув його якийсь Близнюк, що приїздив в 1926 р. з Києва до Миколаєва. До автокефального руху втягнув його знов якийсь Гук осінню 1927 р.

Прок. А тепер розкажіть нам про Музичне Т-то ім. Леонтовича.

Лас. Що там було я не знаю. Знаю тільки, що пізніше вибухла там революція. Прийшли робітники і розігнали це Т-во.

Прок. Значить, це було контрреволюційне кубло?

Лас. Так, там входили самі Українці.

Прок. А хіба всі Українці мусять бути контрреволюціонерами?!

Прок. В якому оточенні ви виховувалися?

Лас. Я не хотів говорити перед публикою про своє походження.

Прок. Чимжеж був ваш батько? Поміщиком, попом?

Лас. (театральним голосом) Мій батько був робітником металістом, але нехай на нього не паде пляма за мою роботу. Він не винен цьому.

Дальше підсудний розповідає, що в 1928 р. він вже цілковито відійшов від СВУ, а на доказ цього пригадує, що то саме на його внесок наукові круги Миколаєва винесли резолюцію проти Єфремова, осуджуючи його виступи в закордонній пресі (в Ділі). Вкінці підсудний вияснює своє віднощення до автокефальної церкви, підкреслює її політичний характер і розповідає про панахиду по Петлюрі, що відбулася в Миколаєві в автокефальній церкві. Цей останній момент спричинює запити прокуратора до підс. Вол. Чехівського.

Але Франко став Мойсеєм народа!

Прок. до підс. Вол. Чехівського: Як ви поясните, що в Києві і в Миколаєві була панахида за І. Франка, а в дійсности за Петлюру.

Чехівський: Парафіяльна Рада Софійського Собора ухвалила відслужити панахиду по І. Франкові. І це була дійсно відправа по Франкові. Характер панахиді по Петлюрі надали відозви, розкинені з хорів, як виявляється, членами Союза Укр. Молоді.

За Петлюру не служено панахиди, бо він не був церковним діячем.

Прок. А Франко був церковним діячем?

Чехівський. **Але Франко був українським Мойсеєм.**

Достойні відповіді Чехівського викликають серед суду помітне негодування. Його залишають вже в спокою.

Прокуратор до підс. Товкача: Скажіть, що ви знаєте про цю справу.

Товкач розказує, що він піддав думку Липківському і Чехівському, що булоб доцільним відправляти панахиди за Петлюру. Чи ту думку переведено в діло, він не знає.

Зізнання Карпінського.

Карпінський учитель школи ім. Коцюбинського в Чернигові, був організатором філії СВУ.

Предс. Як ви ставилися до Рад. влади?

Карп. Негативно.

Далі розповідає про настрої в школі ім. Коцюбинського. Учительський склад був націоналістичний. Для учнів відбувалися часті літерат. вечірки, на яких учнів настроювано національно. Школа робила часті екскурсії на могилу Шевченка. Це мало на меті вщіпити в учнів національно-романтичний настрій.

Прок. А я вам пригадаю зізнання одного з батьків дітей. Він сказав: Мої діти з захопленням співали інтернаціонал, але зразу переходили на „Ще не вмерла Україна".

Карп. Осінню 1925 р. приїхав до нас Холодний з Києва. Була вечірка, після вечірки залишилося нас 8 осіб на коротке засідання. Тоді Холодний сказав, що з балачок з учнями школи ім. Шевченка в Києві і нашої школи він помітив, що учні знов рідше вживають українську мову, а говорять по російськи і вони готові забути, хто вони. Холодний радив, щоби учителі на кождій годині вщіплювали в учнів національну свідомість.

Прок. В противенстві до офіційних візитаторів, які закликали до інтернаціонального виховання?

Карп. Так.

Прок. А мета?

Карп. Будити в масі при помочі церкви національні почування, нац. свідомість.

Прок. І нічо більше? А я вам пригадаю ваші зізнання. Ви зізнавали:

„Хотілося, щоби Україна була незалежною, і бажалося боротися з рад. владою аж до результату".

Карп. Так. ми сподівалися, що нас підтримає селянство, в тому більша частина середняка.

Прок. А яким було Наук. Товариство в Чернигові?

Карп. Ми вважали його національною організацією і тому Росіян і Євреїв туди не приймали.

В 1927 р. Н. Т-во святкувало ювилей Глібова. На референта рішено запросити С. Єфремова. Це мало на меті популяризувати серед нас цього визначного діяча.

Прок. А відносно СВУ. Ви були на 1-их сходинах СВУ?

Кар. Був.

Прок. Згоду дали?

Кар. Дав.

Прок. Ви хотіли незалежної України?

Кар. Хотів.

Прок. Ви боролися проти радянської влади?

Кар. Боровся.

Прок. Хто був ідеольогічним провідником в Чернигові?

Карп. Холодний.

Прок. Як можна розглядати вашу діяльність?

Карп. Вона була контрреволюційна.

Прок. Проти кого?

Карп. проти рад. влади.

Ахматов починає відчитувати зізнання Карпінського про автокефальну церкву в російській мові.

Карп. **Це є виключене, щоби це були мої зізнання, я з першого дня зізнавав по українськи.**

Констернація. Хтось вияснює, що всі зізнання були записувані в російській мові.

Любч. Це не важно. А ви їх підписували?

Карп. Щось підписував.

Ахматов. А які були попи?

Карп. Це були колишні старшини і урядовці Директорії, люде контрреволюції.

Ахматов. А ви зізнали, що чутки, немов акад. Кримський читав в українській мові Євангеліє в церкві, а акад. Грушевський ходив до Софії — вам додавали отухи? Чому?

Карп. Бо ми вважали їх за великих людей.

Оборонець. Ви згадали, що Холодний говорив, про те, що діти забувають українську мову. Чи той момент мав який звязок з утворенням контрреволюційної організації?

Карп. Безумовно.

Переслухання Карпінського закінчено о 10-ій год. і відложено розправу до слідуючого дня.

(Дальше буде).

То хіба неправда. Дієтся в раю. Адам каже до Еви:

— Найдорожча, твої очі як зорі, твої зубки як ряд перел, твої уста як листочки троянди...

Ева перебиває йому:

— Е, Адаме, хто знає кілько дівчатам ти вже те саме говорив...

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Дня 13 квітня б. р. у родині Юрія Прислінського стався нещасливий випадок. Коли його пятилітня донечка переходила дорогу, налетів на неї автомобіль і вбив її на місци. Похорон відбувся у середу 16 квітня, але без жадної церковної церемонії, бо дитина не була хрещена, а тому жаден священик не міг її поховати.

Померша належала до молодечого департаменту 230 відділу УНС, а тому проважати тіло небіжки зібралися деякі члени відділу та всі діти з молодечого відділу. Вони урочисто віднесли тіло своєї померщої товаришки на цвинтар. Лише завдяки відділовим урядникам, а особливо предсідателеви відділу, відбувся відповідний похорон нещасливої дитини.

Присутний.

—o—

ДЖОЛІЄТ, ІЛЛ.

Дня 2 квітня б. р. тут утопився пятьлітний хлопець Івана та Февронії Гуцулів, який бавився зі своїми товаришами біля копальні каменя, заповненої водою. Хлопці бавлячись кидали у воду каміння. Малий Іван Гуцул походзнувся й упав у воду. Близько нікого не було з дорослих, щоби могли дати допомогу хлопяті, тому він утопився. 4. квітня відбувся похорон нещасливої дитини. В похороні взяли участь члени місцевого відділу УНС, бо батьки належать до УНС. Крім Українців присутних на похороні було також багато Американців. Велике горе родичів, які мають шість доньок, але мали лиш одного сина.

Союзовець.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА", 103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Оголошений „Театр-парті" Сурми вдався знаменито. 500 українських дітей, котрі на час згромадились в Українськім Народнім Домі, вирушили рядами до Театру. Всі веселі, говірливі. Люде дивувались, де взялось тілько української дітвори. На другий рік як дочекаємо, то зробимо театр парті ранше, о 10 рано, а тоді то спросимо дітей не лиш з Ню Йорку, але і з околиці; зробимо правдиве свято.

Великий успіх малисьмо того року з писанками, продано поверх 600, про виставу на вікні писали навіть чужі газети. Кожда українська мистецька галузь малаби успіх, але треба вилізти з нею між люде.

З Краю отримано Літературно-Науковий Вістник за квітень і Літопис Червоної Калини. Ціна за перший 35 цнт. За другий 20 цнт. Хто хотівби побачити старокраєві часописи, то висилаємо 5 за 25 центів.

Співак А. Шікура, бувший голова хору Закарпатських з Перт Амбой, котрий тепер студіює музику в Ню Йроку, казав, що вони тепер організують хори, щоб виступити разом на концерті, щоб ще побити рекорд наших хорів, котрі виступали разом (300 співаків) при закінченню контесту на радіо. Всіми хорами має диригувати знаний і люблений в нюйорській околиці д. Палажій.

Скоро вийде на рекордах цілий комплет танців Авраменка. Тепер проф. М. Гайворонський розписує музику на велику орхестру. Всі учні школи танців очікують на ті рекорки нетерпеливо. Тоді вже певно український балет буде в кождій українській хаті, в кого будуть всі рекорди.

Сурма дає 76 долярів опусту на кождім Віктора Радіо-Віктрола комбінації. Це буде тривати лише оден місяць. Хто ще не має Радія, тепер може дістати дешевше, а хто має лише саме радіо, то може виміняти за найновійше Віктора комбінацію.

Минувшого тижня відвідели Сурму: Макарій Сафонюк з Лізбон, Н. Г. Христина Станчак з Бруклина, Мрс. Панько Левицький з Мангессет, Л. Ай. Теодор Головчак з Честер, Па. Стах Мирош з Перемишлян (щойно приїхав з краю). Іван Шевчук з Менвіл, Н. Дж., каже, що йому бизнес того року іде лучше, бо знає більше людей. Дмитро Барик з Бруклина, купив Віктор комбінейшен Р. І. 75. Василь Возняк з Бавнд Брук, 45. Андрій Мізерак з Перт Амбой, Маджестик комбінейшен. Стефан Оленик з Бруклина, Віктор комбінейшен. Михайло Бойко з Бруклина, Віктор комбінейшен.

Хто напише і пришле 2 центи на пересилку, тому вишлемо спис всіх радіо стацій в Америці.

Найбільша погроза. Жінка (до чоловіка): Михасю, коли я ще раз застану тебе в кухні з наймичкою, то...

Чоловік: То що?

Жінка: То... то... я наймичку відправлю, а варитиму сама!

—o—

— Чому ви так дуже бетете козу?

— А бо проклята перед хвилею зїла мою легітимацію члена на товариства охорони звірят!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На читальню в селі Мислова, повіт Скалат.

На нашій рідній землі виростає тепер нове покоління, яке готується продовжати визвольну боротьбу, яку почало теперішнє покоління. Отакі молоді а тверді дуби виростають і в нашім селі Мислова. Та треба їм дати добру підставу, доброго національного духа, якого вони зможуть набратися тільки в своїй хаті, у своїй читальні.

Нюйорський Комітет, до котрого ввійшли: А. Пелих, М. Левкович, І. Перчишин, М. Білик, В. Ґораль, П. Вовк, розпочав свою роботу і вислав вже до краю свою жертву.

Громадянин М. Білик дарував площу під читальню, яка вартує $110. На те велике народне діло жертвували далі: А. Пелих 100 дол.; І. Перчишин, П. Вовк, М. Дацко, М. Кинаш, В. Ґораль по 50 долярів; М. Левкович, М. Мудрий по $25; П. Мудрий, І. Карапура, К. Мотик, І. Семенко, М. Микитович. М. Кубів, С. Луцьків, Х. Чорній, Т. Войтович, Д. Яворський, П. Яворський по 5 долярів; А. Ґораль 10 дол.; Й. Кавецький, М. Даньків, М. Ґураль, І. Чорній, А. Шевчук по 2 дол.; І. Потурний, І. Дашкевич, П. Босак, С. Патрило, К. Козира, М. Гута, І. Любий, Г. Ґалунка, С. Яворський, Р. Ткачик. В. Вісцінський, Д. Мищишин, І. Витак, К. Витак, М. Лібер, М. Гричишин, І. Ткачик, П. Бойко по 1 дол.; І. Лавіцку, М. Палес, І. Пікос, І. Іздвердо, А. Ґалвез, П. Пайдж по 50 цнт. і Ч. Ґрей 25 центів.

Дальші жертви просимо присилати на руки касієра:

Ilko Pyrczyszyn,
414 W. 46th St., New York City.